II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 11. april 2000

om Tysklands statsstøtte til System Microelectronic Innovation GmbH, Frankfurt/Oder (Brandenburg)

(meddelt under nummer K(2000) 1063)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2000/567/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 [1], særlig artikel 14,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [2], under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Efter at det var fremgået af en artikel i »Handelsblatt« af 22. august 1996, at delstaten Brandenburg havde til hensigt at yde virksomheden System Microelectronic Innovation GmbH (SMI) i Frankfurt/Oder en støtte på 10 mio. DEM, udbad Kommissionen sig den 2. september 1996 [3] og den 23. januar 1997 [4] yderligere oplysninger. Til trods for disse forespørgsler blev der ikke fremsendt en officiel meddelelse, for slet ikke at tale om en formel anmeldelse fra Tysklands side. Støtten var også genstand for en række møder mellem repræsentanter for Kommissionen og delstaten Brandenburg. Sidstnævnte kunne imidlertid ikke give Kommissionen nærmere oplysninger om den pågældende virksomhed. Den 9. juni 1997 blev sagen registreret som statsstøttesag NN 80/97.

(2) Ved brev af 5. august 1997 [5] underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte. Beslutningen blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* [6]. Kommissionen ændrede følgelig sagsnummeret til C 45/97. I denne forbindelse blev interesserede parter opfordret til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte senest en måned efter offentliggørelsen.

(3) De tyske myndigheder reagerede på procedurens indledning ved brev af 6. oktober 1997 (registreret den 6. oktober 1997) og 29. januar 1998 (registreret den 30. januar 1998). Yderligere oplysninger blev fremsendt ved brev af 28. november 1998 (registreret den 5. januar 1999), 15. marts 1999 (registreret den 16. marts 1999), 7. juni 1999 (registreret den 9. juni 1999), 12. juli 1999 (registreret den 13. juli 1999) samt af 29. juli 1999 (registreret den 30. juli 1999). I sidstnævnte brev anførte de tyske myndigheder, at der var fundet en ny investor til SIMI's datterselskab MD & D, og meddelte, at de ville

[1] EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.
[2] EFT C 352 af 20.11.1997, s. 3.
[3] Brev D/52388.
[4] Brev D/50321.
[5] Brev D/6624.
[6] Se fodnote 2.

fremsende nærmere oplysninger. Da de imidlertid ikke forelagde yderligere oplysninger, fremsendte Kommissionen den 1. december 1999 supplerende spørgsmål til de tyske myndigheder. De tyske myndigheder svarede den 23. december 1999. Da de meddelte oplysninger stadig var utilfredsstillende, fremsendte Kommissionen den 13. januar 2000 afsluttende spørgsmål og gjorde opmærksom på, at den ville træffe en endelig beslutning på grundlag af de foreliggende oplysninger. Den 7., 14. og 24. februar 2000 samt den 6. marts 2000 forelagde de tyske myndigheder de sidste oplysninger om SIMI og MD & D.

(4) Kommissionen har kun — ved brev af 8. december 1997, som blev registreret den 23. december 1997 — modtaget bemærkninger fra en enkelt interesseret part, som støttede Kommissionens beslutning om at indlede proceduren. Disse bemærkninger er videresendt til Tyskland. Kommentarer fra Tyskland blev modtaget af Kommissionen ved brev af 21. juli 1998 (registreret den 22. juli 1998).

II. **BAGGRUND**

(5) Inden Tysklands genforening var VEB/Kombinat Halbleiterwerk Frankfurt/Oder med 8 500 medarbejdere førende på dette markedsområde blandt Comeconlandene. Virksomhedens hovedaktivitetsområde omfattede fremstilling af kundespecifikke kredsløb. Virksomheden var beliggende i delstaten Brandenburg. Den oprindelige virksomhed Mikroelektronik und Technologie Gesellschaft mbH (MTG) ændrede den 1. marts 1993 navn til Halbleiter Electronic Frankfurt (O) GmbH (HEG) og skulle videreføre MTG's vigtigste aktivitetsområder. Samme dag dannedes et joint venture med det amerikanske selskab Synergy Semiconductor Corporation (SSC), som erhvervede 49 % af andelene i MTG. I januar 1993 solgte MTG ligeledes de resterende 51 % til Treuhandanstalt (THA), som støttede videreførelsen af HEG med tilskud på i alt 63 mio. DEM. Den 1. december 1993 ændrede HEG navn til System Mikroelektronik GmbH (SMI). Den 28. juni 1994 overdrog THA sin andel på 51 % til delstaten Brandenburg. Delstaten gav derpå C & L Treuarbeit Deutsche Revision til opgave at forvalte denne andel. Den 25. april 1997 måtte SMI indgive konkursbegæring og blev til SMI i.G. (SMI under generaleksekution). Konkursbehandlingen blev indledt den 1. juli 1997. På det tidspunkt havde virksomheden stadig 370 ansatte.

(6) SMI i.G. indstillede aktiviteterne pr. 30. juni 1997. Den 29. januar 1998 fremsendte de tyske myndigheder oplysninger om generaleksekutionsproceduren. Kuratoren besluttede at sikre virksomhedens drift og dannede med henblik herpå den 30. juni 1997 et redningsselskab med navnet Silicium Microelektronik Integration GmbH Frankfurt/Oder (SIMI) og en kapital på 50 000 DEM for at videreføre aktiviteterne med ca. 105 medarbejdere. Alle kapitalandele i SIMI tilhørte SMI i.G. Den 1. juli 1997 oprettede kuratoren et 100 % ejet datterselskab under SIMI, Microelectronic Design & Development GmbH (MD & D), hvis aktivitetsområder skulle omfatte rådgivning, markedsføring, udvikling og udformning i forbindelse med mikroelektroniske produkter og tjenesteydelser.

(7) Den 29. januar 1999 underrettede den tyske regering Kommissionen om, at tilskuddet fra delstaten Brandenburg ikke udgjorde 67 mio. DEM, som det var anført i en såkaldt »konceptbog«, som delstaten Brandenburg uformelt havde forelagt i begyndelsen af 1997, men derimod i virkeligheden 70,3 mio. DEM ([7]). Ifølge disse oplysninger var disse foranstaltninger blevet godkendt af delstatsfinansministeriet.

(8) Derefter forsøgte delstaten Brandenburg og kuratoren i fællesskab at saelge SIMI til en privat investor. Som led i privatiseringsbestraebelserne havde kuratoren planer om at sælge kapitalandelene i SIMI og aktiverne i SMI i.G. til Integrated Semiconductor Technologies GmbH (IST). Kontrakten blev imidlertid udsat, da IST ikke var i stand til at opfylde rammebetingelserne i købsaftalen inden den 25. juni 1999.

(9) Da forhandlingerne med IST var definitivt slået fejl, underrettede de tyske myndigheder Kommissionen den 29. juli 1999 om nye forhandlinger med Megaxess Inc. (USA), en handelspartner til IST. Disse forhandlinger blev afsluttet med et godt resultat, og SIMI blev solgt til Megaxess. Ved aftale af 28. juni 1999 blev 80 % af aktierne i MD & D solgt til Megaxess. De resterende 20 % blev købt af tre arbejdstagere hos MD & D. Med virkning fra 14. juli 1999 erhvervede MD & D såvel kapitalandelene i SIMI til disses nominelle værdi af 50 000 DEM som de mobile anlægsaktiver i SMI i.G. til en pris af 1,7 mio. DEM. Datterselskabet erhvervede med andre ord kapitalandelene i redningsselskabet SIMI, det tidligere moderselskab, og anlægsaktiverne i det oprindelige selskab SMI i.G.

III. **FINANSIELLE FORANSTALTNINGER**

3.1. **Finansielle foranstaltninger til fordel for SMI**

(10) Ifølge de oplysninger, som den tyske regering har forelagt, har SMI modtaget finansiel støtte fra to forskellige kilder:

THA

(mio. DEM)

Oversigt	
Skattemæssig investeringspræmie fra 1993	45
Likviditetsstøtte	18
Flytteaktiviteter i 1995 (ikke specificeret yderligere)	1,8
I alt	64,8

([7]) På grund af manglende oplysninger havde Kommissionen i beslutningen om procedurens indledning ladet beløbets præcise størrelse stå åbent og dermed givet udtryk for sin tvivl med hensyn til støttens nøjagtige størrelse. Derfor medregnes støtten fra delstaten Brandenburg med det fulde beløb på 70,3 mio. DEM i beslutningen om procedurens indledning og i denne beslutning.

Delstaten Brandenburg

(mio. DEM)

Oversigt	
Dækning af tab 1993-1997 ved hjælp af lån	70,3
I alt	70,3

(11) Af de finansielle foranstaltninger fra THA's side blev 63 mio. DEM anvendt til investeringer og 1,8 mio. DEM til ikke nærmere specificerede flytteaktiviteter. De 70,3 mio. DEM fra delstaten havde til formål at dække tab i perioden 1993-1997. De finansielle foranstaltninger udgjorde således i alt 135,1 mio. DEM.

(12) Delstaten Brandenburg har anmeldt sine krav som led i konkursbehandlingen. THA's finansielle foranstaltninger blev ikke tilbagesøgt.

3.2. **Finansielle foranstaltninger til fordel for SIMI**

(13) Redningsselskabet SIMI blev ifølge oplysninger fra den tyske regering omfattet af følgende finansielle foranstaltninger:

— Den 29. juli 1997 ydede delstaten Brandenburg SIMI et lån på 4 mio. DEM for at gøre det muligt for virksomheden af videreføre driften af SMI i.G.. Lånet havde frist indtil den 30. juni 1999, og rentesatsen lå 3 % over markedsrenten. Ifølge de oplysninger, som den tyske regering fremsendte ved brev af 7. februar 2000, var dette lån endnu ikke blevet tilbagebetalt.

— Desuden skulle SIMI's forventede negative driftsresultat fra de 12 måneder indtil juni 1998 på indtil 1 mio. DEM dækkes af Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben.

3.3. **Finansielle foranstaltninger til fordel for MD & D**

(14) Da MD & D ifølge de tyske myndigheder hverken har modtaget eller vil modtage støtte, er denne undersøgelse begrænset til de finansielle foranstaltninger til fordel for SMI og SIMI.

IV. **KOMMISSIONENS BESLUTNING OM PROCEDURENS INDLEDNING EFTER EF-TRAKTATENS ARTIKEL 88, STK. 2**

(15) Ved procedurens indledning tog Kommissionen udgangspunkt i, at delstaten Brandenburg i årene inden generaleksekutionens indledning i 1997 forgæves havde forsøgt at privatisere SMI.

(16) Ifølge de uofficielle oplysninger i den »konceptbog«, som de tyske myndigheder havde fremsendt i begyndelsen af 1997, modtog virksomheden i perioden 1993-1997 støtte fra THA og delstaten Brandenburg på i alt 131 mio. DEM. Det fremgik dog ikke klart, om støtten til fordel for SMI er begrænset til dette beløb. På grund af manglen på nøjagtige oplysninger kunne det ikke afgøres, om en af undtagelsesbestemmelserne efter EF-traktatens artikel 87 finder anvendelse.

(17) Til trods for Kommissionens opfordring til at indgive en formel anmeldelse har den endnu ikke modtaget officielle oplysninger, som gør det muligt at analysere den støtte, der i de forløbne år er ydet til SMI. Kommissionen har heller ikke fået forelagt nogen konkrete oplysninger om de fremtidige planer for virksomheden.

Det fremgik heller ikke klart, om den finansielle støtte fra THA i 1993 var i form af tilskud eller lån. Det var derfor ikke muligt at vurdere, om denne foranstaltning var omfattet af den dagældende Treuhand-ordning fra 1992 ([8]).

Det samme gælder for lånet fra delstaten.

Desuden kunne Kommissionen ikke vurdere, om Fællesskabets konkurrenceregler blev overholdt ved salget af SMI (dengang stadig HEG) til SSC.

(18) Kommissionen anmodede ([9]) derfor Tyskland om at fremsende alle relevante oplysninger, således at den kunne vurdere, om den allerede ydede og den planlagte støtte var forenelig med EF-traktatens artikel 92 (nu artikel 87). Trods Kommissionens anmodning herom har de tyske myndigheder endnu ikke indgivet en formel anmeldelse.

V. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

(19) Som reaktion på procedurens indledning modtog Kommissionen kun bemærkninger fra en enkelt interesseret part. Swedish Electronic Component Manufacturers Association (SECA) anså procedurens indledning for at være begrundet, da SMI som i følge af støtten opnåede en konkurrencefordel i forhold til andre virksomheder, der var aktive på samme marked.

(20) De tyske myndigheder svarede, at de ikke kunne besvare SECA's bemærkninger, da brancheorganisationen ikke havde nævnt, hvilket marked den refererede til.

VI. **KOMMENTARER FRA TYSKLAND**

(21) I deres svar på åbningsskrivelsen af 6. oktober 1997 erklærede de tyske myndigheder, at tilskuddet fra THA til SMI i 1993 på i alt 64,8 mio. DEM var baseret på den anden THA-ordning og dermed var i overensstemmelse med fællesskabsretten. Der blev dog ikke givet oplysninger om det lån på 70,3 mio. DEM, som delstaten Brandenburg havde ydet. I deres brev af 7. februar 2000 erklærede de tyske myndigheder, at dette lån var blevet ydet på normale markedsvilkår.

([8]) E 15/92; denne ordning tillod kun lån, men ikke tilskud.
([9]) EFT C 119 af 17.4.1997, s. 4 og 8.

(22) I deres supplerende svar af 29. januar 1998 anførte de tyske myndigheder med hensyn til de finansielle foranstaltninger til fordel for SIMI, at der ikke kunne være tale om støtte, da SIMI som ny virksomhed ikke kunne betragtes som kriseramt virksomhed. Rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([10]) fandt derfor ikke anvendelse.

VII. **VURDERING**

(23) Den europæiske halvlederindustri voksede hurtigt og opnåede store overskud indtil 1995. På grund af globaliseringen af produktionen og størrelsen af de vigtigste producenter i Europa eller andre steder koncentrerer de vigtige aktører sig om verdensmarkedet. Alligevel er handelen inden for Fællesskabet også en vigtig faktor, og der er hård konkurrence på markedet. Derfor vil foranstaltningerne til fordel for både SMI og SIMI formentlig påvirke samhandelen og konkurrencevilkårene mellem virksomheder på halvledermarkedet.

(24) De enkelte foranstaltninger skal således undersøges på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 1, da de ydes ved hjælp af statsmidler og således truer med at fordreje konkurrencevilkårene, påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og give investorerne en fordel, da disse fritages for udgifter, som de ellers selv skulle have afholdt.

(25) Det kan udledes af den dokumentation, som Kommissionen råder over, at begge virksomheder på baggrund af deres situation kunne betragtes som kriseramte virksomheder. Både SMI og SIMI havde store underskud, da støtten blev ydet. SMI blev efterfølgende insolvent og gik konkurs. SIMI, som fra begyndelsen var et 100 % ejet datterselskab af SMI med en meget begrænset kapital og uden egne anlægsaktiver, kunne kun fungere ved at udnytte SMI's anlægsaktiver mod en månedlig betaling på 12 000 DEM. Selv om SIMI var en ny juridisk person, kunne den under disse omstændigheder ikke drive virksomhed på normale markedsvilkår og skal derfor, betragtes som kriseramt virksomhed. Derudover var det i lang tid ikke muligt at finde en investor, som ønskede at overtage disse virksomheders aktiviteter. Endelig konstaterer Kommissionen, at på trods af anmodninger om oplysninger har de tyske myndigheder ikke forelagt væsentlig dokumentation for, at SMI og SIMI ikke er kriseramte virksomheder.

7.1. **Finansielle foranstaltninger til fordel for SMI**

(26) Der blev ydet følgende finansielle foranstaltninger til fordel for SMI:

— Tilskud fra THA på i alt 64,8 mio. DEM.

Ifølge de tyske myndigheder var de finansielle foranstaltninger fra THA's side baseret på den anden og den tredje THA-ordning ([11]). Efter Kommissionens opfattelse var dette THA-tilskud på i alt 64,8 mio. DEM fra 1993 og 1995 ikke omfattet af disse THA-ordninger.

Undtagen i forbindelse med privatiseringer tillader disse ordninger kun lån og garantier. I SMI's tilfælde var tilskuddet imidlertid en del af en transaktion, hvor THA kun solgte 49 % af kapitalandelene i SMI til SSC. THA ejede derfor fortsat majoriteten af andelene i SMI. Efter de tyske myndigheders opfattelse blev virksomheden på daværende tidspunkt »privatiseret« med salget til den private investor SSC. De gør gældende, at THA-ordningerne ikke indeholder noget om, hvorvidt forholdet »privatisering« forudsætter, at majoriteten af kapitalandelene overdrages fra en offentlig til en privat enhed. Endvidere berøres de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne ikke i henhold til EF-traktatens artikel 295. Også en offentlig ejer kan således betragtes som investor. Som følge heraf kunne også ovennævnte transaktion betragtes som privatisering i henhold til rammebestemmelserne. Der er ydet tilskud i overensstemmelse hermed.

Efter Kommissionens opfattelse kan denne aftale ikke betragtes som »privatisering« i henhold til THA-ordningerne.

Efter disse ordninger blev der i forbindelse med en privatisering netop ydet tilskud på grund af THA's helt enestående opgave, dvs. omstillingen fra en statslig planøkonomi til en markedsøkonomi ([12]). En sådan støtte kan imidlertid kun nå sit mål, hvis virksomheder ejet af det offentlige sælges og kontrollen hermed overdrages til private investorer. Under disse omstændigheder medfører princippet i EF-traktatens artikel 295, hvorefter de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne ikke berøres af traktaten, ikke, at ethvert salg af andele til statslige virksomheder kan betragtes som privatisering. I det foreliggende tilfælde beholdt en offentlig enhed majoriteten af andelene i virksomheden og en ubegrænset kontrol med dens aktiviteter, mens private ejere blot ejede en minoritetsandel.

Derfor kan den ydede støtte på i alt 64,8 mio. DEM ikke anses for at falde ind under den anden og den tredje THA-ordning.

Disse finansielle foranstaltninger er således ikke omfattet af en godkendt ordning og skal vurderes særskilt som led i denne procedure. THA ejede 51 %

([10]) EFT C 368 af 23.12.1997, s. 12.

([11]) E 15/92 og N 768/94.

([12]) Se Kommissionens beslutning vedrørende den første THA-ordning, sag NN 108/91.

af andelene i SMI, da tilskuddet blev ydet, men forhøjede ikke sin andel som følge heraf, og de andre ejere ydede ikke et tilsvarende bidrag. Kommissionen er af den opfattelse, at ingen privat investor havde investeret et sådant beløb under disse betingelser. Dette tilskud udgør derfor statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Disse foranstaltninger skulle desuden inden gennemførelsen anmeldes ad hoc til Kommissionen efter EF-traktatens artikel 88, stk. 3. De tyske myndigheder har ikke overholdt denne anmeldelsespligt, da tilskuddet fra THA blev ydet uden Kommissionens forudgående godkendelse. Støtten blev således ydet ulovligt.

— Lån fra delstaten Brandenburg til SMI på 70,3 mio. DEM.

De tyske myndigheder argumenterede, at dette lån blev ydet på normale markedsvilkår. På tidspunktet for lånets ydelse var SMI dog en kriseramt virksomhed med store underskud og en stigende gæld. Kommissionen lægger til grund, at ingen privat kreditor havde ydet et sådant lån på disse betingelser. Endvidere skal det bemærkes, at de tyske myndigheder trods opfordringer hertil ikke har forelagt væsentlig dokumentation for, at delstaten Brandenburg har udvist samme adfærd som en privat kreditor. Kommissionen drager derfor den konklusion, at også dette lån udgør statsstøtte i henhold EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Støtten blev godkendt af delstatsfinansministeriet, men hverken anmeldt til Kommissionen eller godkendt af denne. Den er heller ikke omfattet af en støtteordning, som Kommissionen tidligere har godkendt. Følgelig skulle denne støtte også anmeldes i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Da Tyskland som følge af den manglende anmeldelse af støtten ikke har overholdt anmeldelsespligten, blev også denne støtte ydet ulovligt.

7.2. **Finansielle foranstaltninger til fordel for SIMI**

(27) Der blev ydet følgende finansielle foranstaltninger til fordel for redningsselskabet SIMI:

— Lån på 4 mio. DEM fra delstaten Brandenburg til fordel for det nyoprettede selskab SIMI.

Det var baseret på delstatsfinansministeriets godkendelse i 1997. Også dette lån skal betragtes som støtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, da ingen privat bank og ingen privat investor havde ydet finansielle midler til en kriseramt virksomhed uden kapital, uden egne anlægsaktiver og uden passende sikkerhed.

— BvS' dækning af tab på 1 mio. DEM i de 12 måneder indtil juni 1998.

Da BvS ikke modtog nogen modydelse for sit tilskud, må også denne foranstaltning betragtes som statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

(28) Kommissionen gør opmærksom på, at den i beslutningen om indledningen af proceduren mod SMI i.G. nævnte enhver støtte, der var blevet eller ville blive ydet. Da støtten blev ydet til redningsselskabet SIMI, hørte dette helt og holdent ind under SMI i.G., og der kunne ikke findes en privat investor. Da intet tyder på, at SIMI i forretningsmæssig henseende var selvstændig i forhold til det moderselskabet SMI i.G., som ejede det 100 %, må det lægges til grund, at SMI i.G. i realiteten kontrollerede redningsselskabet SIMI. Foranstaltningerne til fordel for redningsselskabet kan derfor også betragtes som foranstaltninger til fordel for SMI i.G., således at de også omfattes af beslutningen om procedurens indledning. I deres brev fra februar 2000 tilsluttede de tyske myndigheder sig udtrykkeligt denne opfattelse. Derfor skal disse støtteforanstaltninger medtages i denne beslutning. Disse foranstaltninger skulle anmeldes i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Da denne støtte ikke blev anmeldt, har Tyskland ikke overholdt denne forpligtelse. Derfor blev disse støtteforanstaltninger ligeledes ydet ulovligt.

VIII. **STØTTEFORANSTALTNINGERNES FORENELIGHED MED TRAKTATEN**

(29) Det skal nu undersøges, om støtteforanstaltningerne kan undtages fra det principielle støtteforbud i EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Kommissionen har desuden undersøgt, om undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2 og 3, finder anvendelse. Undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, kunne tjene som grundlag for at gøre støtten forenelig med fællesmarkedet. Støtteforanstaltningerne er imidlertid a) ikke af social karakter til enkelte forbrugere, b) har ikke til formål at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, og c) er ikke nødvendige for at opveje økonomiske ulemper, som Tysklands deling har forårsaget. Undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra b) og d), som vedrører vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, finder heller ikke anvendelse. De tyske myndigheder har heller ikke forsøgt at retfærdiggøre støtten på basis af ovennævnte grunde.

(30) Med hensyn til undtagelsesbestemmelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), har Kommissionen taget højde for, at de nye tyske delstater hører blandt de støtteberettigede områder, der er omfattet af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse ([13]). Det skal imidlertid indledningsvis bemærkes, at ifølge

([13]) N 464/93, brev af 22. april 1994, SG(94) D/5633; N 613/96, brev af 23. januar 1997, SG(97) D/488.

punkt 2 i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte ([14]) kan individuel ad hoc-støtte til en enkelt virksomhed få alvorlige følger for konkurrencen på det pågældende marked og risikerer kun at få begrænset indvirkning på udviklingen i regionen. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at medmindre andet bevises, opfylder en sådan støtte ikke betingelserne i de nævnte retningslinjer for regionalstøtte. Den tyske regering har ikke forelagt nogen som helst dokumentation for, at der kan sikres balance mellem den fordrejning af konkurrencen, støtten medfører, og de fordele, støtten har for udviklingen i en ugunstigt stillet region. Ifølge punkt 2, fodnote 10, i retningslinjerne for regionalstøtte gælder der desuden særskilte regler for individuel støtte til kriseramte virksomheder (rammebestemmelser for redningsog omstruktureringsstøtte), som ikke betragtes som regionalstøtte. De ovenfor beskrevne støtteforanstaltninger synes endvidere ikke at være forbundet med specifikke investeringer og skal derfor betragtes som driftsstøtte. Ifølge punkt 4.15 i retningslinjerne for regionalstøtte kan der kun ydes en sådan støtte, hvis den i) findes velbegrundet på grundlag af bidraget til den regionale udvikling og støttens karakter, og ii) dens omfang står i forhold til de ulemper, den skal opveje. Derudover skal driftsstøtte ifølge punkt 4.17 være tidsbegrænset og degressiv. De tyske myndigheder har ikke dokumenteret, at disse betingelser er opfyldt. Da nogle af disse foranstaltninger kan betragtes som investeringsstøtte, skal støttemodtagerens bidrag til finansieringen heraf ifølge punkt 4.2 i retningslinjerne for regionalstøtte mindst udgøre 25 % for at sikre, at de støttede produktive investeringer er rentable og sunde. I det foreliggende tilfælde er denne betingelse heller ikke opfyldt.

(31) BvS' og delstaten Brandenburgs støtteforanstaltninger til fordel for SMI og SIMI blev betegnet som omstruktureringsstøtte, hvormed en kriseramt virksomheds rentabilitet 11 skulle genoprettes. Kommissionen undersøger derfor navnlig undtagelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), vedrørende »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse«, da støtten frem for alt tager sigte på en omstrukturering af en kriseramt virksomhed. En sådan støtte kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet, når de relevante betingelser er opfyldt. Disse betingelser fremgår af Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([15]), der har fundet anvendelse siden 1994, og af Kommissionens ottende beretning om konkurrencepolitikken ([16]) for perioden inden da. Ifølge begge ordninger må der kun ydes redningsstøtte i det tidsrum, der er nødvendigt for at få fastlagt de fornødne og gennemførlige saneringsforanstaltninger (normalt ikke over seks måneder), og omstruktureringsstøtte må kun ydes på grundlag af en egnet omstruktureringsplan.

8.1. **Støtte til fordel for SMI**

(32) Det er en absolut betingelse, at omstruktureringsplanen inden for et rimeligt tidsrum og på basis af en realistisk vurdering af virksomhedens fremtidige driftsvilkår skal kunne gøre virksomheden sund og rentabel på længere sigt. Trods talrige skriftlige opfordringer og anmodninger om oplysninger fra Kommissionens side har de tyske myndigheder aldrig forelagt en omstruktureringsplan, på grundlag af hvilken Kommissionen kunne have sikret sig, at SMI's rentabilitet genoprettes inden for et rimeligt tidsrum.

(33) Det ser endog ud til, at THA's og delstaten Brandenburgs finansielle bestræbelser aldrig blev ledsaget af en omstruktureringsplan. Den forelagte »konceptbog« kan ikke anses for at være en omstruktureringsplan, da der ikke er tale om officielle oplysninger, som er forelagt Kommissionen, og som ville muliggøre en undersøgelse af støtten. Støtten fra delstaten Brandenburg blev udelukkende ydet i form af dækning af tab. Dækning af tab er kun tilladt som led i en omstrukturering med henblik på at give virksomheden en bedre start. I det foreliggende tilfælde holdt man imidlertid ved hjælp af støtten øjensynlig en virksomhed i live, som i modsat fald ville være forsvundet fra markedet.

(34) Derudover blev det heller ikke dokumenteret, om de øvrige betingelser i rammebestemmelserne for redningsog omstruktureringsstøtte, navnlig med hensyn til forhindring af konkurrencefordrejende virkninger og behovet for støtte, er opfyldt.

(35) Trods alle bestræbelser var det imidlertid i sidste instans hverken muligt at genoprette SMI's rentabilitet eller at afværge virksomhedens konkurs.

(36) Da betingelserne i rammebestemmelserne ikke blev opfyldt, kan støtteforanstaltningerne til fordel for SMI ikke undtages fra støtteforbuddet på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). På baggrund af ovenstående er både tilskuddet fra BvS på 64,8 mio. DEM og lånet fra delstaten Brandenburg på 70,3 mio. DEM uforenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

([14]) EFT C 74 af 10.3.1998, s. 9. Ifølge punkt 6.1 i disse retningslinjer vurderer Kommissionen regionalstøttens forenelighed med fællesmarkedet på grundlag af de pågældende retningslinjer, så snart de er vedtaget.

([15]) Se fodnote 10. Disse rammebestemmelser blev for nylig erstattet af nye rammebestemmelser (EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2). I punkt 101, litra b), i de nye rammebestemmelser er det dog fastsat, at i forbindelse med ikke-anmeldt støtte lægges de rammebestemmelser til grund, der var gældende på tidspunktet for støttens ydelse.

([16]) Se nr. 177 og 227-228.

8.2. **Støtte til fordel for SIMI**

(37) SIMI blev oprettet med henblik på at overtage SMI i.G.'s anlægsaktiver. Der er tale om et såkaldt redningsselskab (Auffanggesellschaft). Som regel finder rammebestemmelserne for rednings- og omstruktureringsstøtte ikke anvendelse på virksomheder, som er baseret på anlægsaktiver, da de er frigjort for den oprindelige virksomheds forpligtelser og således ikke betragtes som kriseramte virksomheder. Redningsløsningerne ([17]) for virksomheder i de nye tyske delstater udgør undtagelsestilfælde, da der i den forbindelse ikke kun fandt et salg af aktiver sted, men alle aktiviteter i virksomheden under generaleksekution blev også videreført. I forbindelse med disse nye virksomheder blev der ved anvendelsen af de nævnte rammebestemmelser taget højde for de kolossale vanskeligheder, som hovedsagelig kunne tilskrives kapitalmangel og forældede anlæg. Ydelsen af omstruktureringsstøtte til SIMI er derfor berettiget på grund af virksomhedens historisk og økonomisk usædvanlige situation i overgangsfasen fra planøkonomi til markedsøkonomi og i betragtning af den særlige rolle, som BvS, efterfølgeren til Treuhand, spillede i forbindelse med denne overgang. Det er klart, at denne undtagelse er begrænset til Tysklands nye delstater.

(38) Ved brev af 30. januar 1998 forelagde de tyske myndigheder en omstruktureringsplan for SIMI. Da denne imidlertid kun omfattede perioden fra indledningen af konkursbehandlingen af SMI i.G. indtil midten af 1998, og der ikke blev forelagt en yderligere plan for den efterfølgende periode, kan denne plan ikke betragtes som en bæredygtig omstruktureringsplan på grundlag af de nævnte rammebestemmelser. I den periode, der var omfattet af den forelagte plan, var genoprettelsen af virksomhedens rentabilitet ikke sikret. Det vigtigste kriterium i rammebestemmelserne for rednings- og omstruktureringsstøtte var dermed ikke opfyldt.

(39) Da der ikke blev fundet en privat investor, som kunne overtage SIMI, kunne Kommissionen heller ikke undersøge, om støtten var proportional, og om investoren havde ydet et betydeligt bidrag til omstruktureringsplanen af egne midler.

(40) Da betingelserne i rammebestemmelserne for rednings- og omstruktureringsstøtte ikke blev opfyldt, kan støtteforanstaltningerne til fordel for SIMI heller ikke undtages fra støtteforbuddet på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c). På baggrund af ovenstående er både lånet fra delstaten Brandenburg på 4 mio. DEM og det beløb på 1 mio. DEM, som BvS har ydet, uforenelige med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

([17]) Se Kommissionens godkendelsesskrivelser af 16.4.1997 og 30.4.1997: statsstøtte N 874/96 og NN 139/96 til fordel for Union Werkzeugmaschinen GmbH — brev D/3428 af 2.5.1997; statsstøtte N 887/96 til fordel for Foron Haus- und Küchentechnik GmbH — brev D/4047 af 28.5.1997; se også de nye rammebestemmelser for rednings- og omstruktureringsstøtte, fodnote 15.

IX. **TILBAGEBETALING AF STØTTEN**

(41) På grundlag af, at den effektive konkurrence skal genetableres i tilfælde af støtte, som både er ulovlig og uforenelig med fællesmarkedet, foreskriver forordning (EF) nr. 659/1999 i artikel 14, stk. 1, at »i negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren«. I overensstemmelse hermed beslutter Kommissionen, at Tyskland skal kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren.

(42) Under hensyntagen til de seneste ændringer i forbindelse med støttemodtageren anser Kommissionen det for passende at fastlægge omfanget af forpligtelsen til at tilbagesøge støtten nærmere.

(43) Ifølge Kommissionens praksis og Domstolens retspraksis skal virksomheden tilbagebetale den støtte, som den rent faktisk har modtaget. Hvis modtageren efterfølgende blev solgt, skal støtten tilbagebetales af køberen, uanset om de pågældende beløb blev taget i betragtning i salgsbetingelserne eller ej. Et andet princip i den nationale ret kan således ikke være til hinder for, at fællesskabsretten anvendes fuldt ud ([18]).

9.1. **Støtte ydet til SIMI**

(44) For så vidt denne beslutning vedrører den støtte, der er ydet til SIMI, bemærkes det, at andelene heri blev solgt til MD & D den 14. juli 1999. Denne støtte skal derfor kræves tilbagebetalt fra MD & D.

9.2. **Støtte ydet til SMI**

(45) For så vidt denne beslutning vedrører den støtte, der er ydet til SMI, er det Kommissionens opfattelse, at for at medlemsstaten på behørig vis kan gennemføre en beslutning truffet af Kommissionen, som gør det nødvendigt at kræve statsstøtte tilbagebetalt, skal medlemsstaten udvise samme adfærd som en privat kreditor og mindst handle lige så omhyggeligt, som den ville handle i forbindelse med f.eks. inddrivelse af skatte- og socialforsikringsgæld. Den nationale lovgivning må ikke anvendes på en mindre fordelagtig måde end i forbindelse med et krav, der gennemføres på grundlag af rent nationale bestemmelser, og heller ikke på en måde, som umuliggør eller i vidt omfang vanskeliggør inddrivelsen. Helt generelt betyder dette, at medlemsstaten skal bestræbe sig på at inddrive gælden på en gang, og at den skal anvende alle midler, der er til rådighed. I den forbindelse skal den i givet fald træffe foranstaltninger med henblik på at søge fyldestgørelse af sit krav i de aktiver, som debitoren råder over, og foranledige debitorens virksomhed opløst, hvis virksomheden ikke er i stand til at tilbagebetale gælden.

([18]) Domstolens dom af 21. marts 1991 i sag C-303/88, Italien mod Kommissionen, Sml. 1991 I, s. I 1433.

(46) Som i forbindelse med enhver inddrivelse af gæld skal en medlemsstat, der udviser samme adfærd som en normal kreditor, bestræbe sig på at sikre, at der ikke er risiko for, at inddrivelsen af gæld bestrides eller annulleres, og skal således anvende ethvert middel i henhold til den nationale lovgivning, f.eks. bestemmelser vedrørende bekæmpelse af svig til ulempe for kreditorer eller vedrørende mistanke om aftaler inden insolvensbehandlinger.

(47) I forbindelse med en virksomhedsopløsning som følge af insolvensbehandling er det muligt eller endog sandsynligt, at alle virksomhedens resterende aktiver sælges. Dette skal i sig selv ikke anses for at give anledning til særlige problemer, da salget finder sted under tilsyn af en kurator, som i kreditorernes interesse skal opnå det bedst mulige resultat, idet provenuet af salget af aktiver anvendes til at fyldestgøre deres krav. Provenuet af salget af aktiverne er dog i givet fald ikke tilstrækkeligt til at indfri hele virksomhedens gæld, og med henblik på at sikre en fuldstændig tilbagebetaling er en likvidation således ikke uden betydning i henseende til konkurrencevilkårene. Konkurrerende virksomheder, som kunne være påført skade som følge af den uforenelige statsstøtte, får mulighed for at udfylde den niche på markedet, som den afviklede virksomhed har efterladt sig, og selv erhverve de aktiver, der er til salg, og anvende dem mere effektivt.

(48) For at forhindre, at Kommissionens beslutning omgås, og sikre, at enhver fordrejning af konkurrencevilkårene udelukkes, er Kommissionen imidlertid forpligtet til i givet fald at kræve, at inddrivelsen ikke begrænses til den oprindelige modtager, men derimod omfatter enhver virksomhed, som viderefører den oprindelige virksomheds aktiviteter ved hjælp af de overdragne produktionsanlæg, såfremt visse aspekter ved overdragelsen hos hver part gør det muligt af fastslå, at aktiviteterne i realiteten videreføres. Som eksempler herpå kunne det undersøges, hvad der blev overdraget (aktiver og betalingsforpligtelser, personale, konsoliderede aktiver), købsprisen, identiteten af anpartshaveren eller ejeren af den oprindelige virksomhed og af køberen, det tidspunkt, hvor overdragelsen finder sted (efter påbegyndelsen af indledende undersøgelse, efter indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure eller efter vedtagelse af den endelige beslutning), og overdragelsens kommercielle karakter. Sådanne overvejelser gælder også, når aktiviteterne overdrages i løbet af insolvensbehandlinger.

(49) Efter procedurens indledning i dette tilfælde og kort tid inden vedtagelsen af den endelige beslutning fik Kommissionen oplyst, at kuratoren den 14. juli 1999 havde solgt SMI's aktiver til MD & D. Formålet med denne procedure kan være at holde disse aktiver uden for Kommissionens beslutning. Dette ville være i strid med Kommissionens forpligtelse til at forhindre, at dens beslutning omgås, og med medlemsstaternes forpligtelse til at sikre, at de forpligtelser, der følger af en beslutning truffet af Kommissionen, opfyldes.

(50) I det foreliggende tilfælde blev SMI-aktiver solgt til MD & D sammen med SIMI-andele. Salget af aktiver var nødvendigt for at gøre det muligt for MD & D at overtage SIMI's aktiviteter, da SIMI altid havde anvendt SMI's aktiver og således havde fået fordel af den støtte, som formelt var ydet til SMI.

(51) Salget af anlægsaktiver fandt sted kort tid efter den 28. juni 1999, hvor den samme kurator havde solgt 80 % af andelene i MD & D til Megaxess og de resterende 20 % til arbejdstagere hos MD & D. Det er således klart, at alle disse transaktioner står i nøje forbindelse med hinanden og medfører, at kontrollen med alle aktiver, som ejedes af SMI og blev udnyttet af SIMI, overføres til de nye ejere af MD & D, således at disse beskyttes mod krav om tilbagebetaling af ulovligt ydet statsstøtte. Under disse omstændigheder har de priser, der er betalt for MD & D-andelene på den ene side og for SMI-aktiver og SIMI-andele på den anden side, ingen indflydelse på vurderingen af den samlede transaktion.

(52) Transaktionerne den 28. juni 1999 og 14. juli 1999 blev gennemført under undersøgelsesproceduren. Moderselskabets aktiver og andelene i dets 100 % ejede datterselskab blev med andre ord overdraget til et 100 % ejet datterselskab af datterselskabet under den igangværende procedure og inden vedtagelsen af en beslutning om den støtte, der var ydet til moderselskabet og dettes datterselskab. Megaxess og de andre købere af MD & D samt naturligvis MD & D selv havde således fuldt ud kendskab til eksistensen af denne procedure og skulle under alle omstændigheder have taget højde for den. De kunne også have anmodet Kommissionen om at redegøre for, hvilke konsekvenser dens fremtidige beslutning i givet fald kunne få for MD & D. Endelig bemærker Kommissionen, at de tyske myndigheder i deres brev af 7. februar 2000 udtrykkeligt bekræftede, at undersøgelsesproceduren ikke kun vedrørte SMI og SIMI, men også MD & D. Kommissionen finder det derfor nødvendigt at gøre det klart i denne beslutning, at begrebet »støttemodtager« ikke kun omfatter SIMI og SMI, men også MD & D samt enhver virksomhed, som SMI's, SIMI's eller MD & D's aktiver i en eller anden form er blevet eller vil blive overdraget til med henblik på at omgå konsekvenserne af denne beslutning.

X. **KONKLUSIONER**

(53) På baggrund af ovenstående konstaterer Kommissionen, at både tilskuddet fra THA på 64,8 mio. DEM og de 70,3 mio. DEM, som delstaten Brandenburg ydede til SMI og SIMI, samt lånet på 4 mio. DEM fra delstaten Brandenburg til SIMI og tilskuddet på 1 mio. DEM fra BvS til SIMI skal betragtes som støtte, der ikke er omfattet af nogen af undtagelsesbestemmelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 2 og 3.

(54) Den ulovlige og uforenelige støtte, som virksomheden har fået udbetalt, skal kræves tilbagebetalt. SMI's generaleksekution må ikke være til hinder for, at den beslutning gennemføres. Desuden skal den samlede ovennævnte støtte også kræves tilbagebetalt fra MD & D, da denne virksomhed erhvervede andele i SIMI og fik overdraget aktiver i SMI med henblik på at omgå konsekvenserne af denne beslutning — eller dette var under alle omstændigheder virkningen heraf. Endelig skal støtten kræves tilbagebetalt fra enhver virksomhed, som SMI's, SIMI's eller MD & D's aktiver i en eller anden form er blevet eller vil blive overdraget til med henblik på at omgå konsekvenserne af denne beslutning.

(55) Tilbagebetalingen af støtten skal ske i overensstemmelse med tysk lovgivning, herunder morarenter fra tidspunktet for støttens udbetaling ([19]).

(56) Ifølge Domstolens retspraksis må de relevante bestemmelser om fremgangsmåden i national ret ikke gøre den efter fællesskabsretten krævede tilbagesøgning praktisk umulig. Eventuelle vanskeligheder vedrørende fremgangsmåden eller af anden art, der vedrører gennemførelsen af foranstaltningen, påvirker ikke dennes lovlighed ([20]) —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Det tilskud på i alt 64,8 mio. DEM, som Treuhandanstalt har udbetalt, og det lån på i alt 70,3 mio. DEM, som delstaten Brandenburg har ydet til System Microelectronics Innovation GmbH, Frankfurt/Oder i.G. (SMI), er uforenelige med fællesmarkedet.

Artikel 2

Det tilskud på 1 mio. DEM, som Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben har udbetalt, og det lån på 4 mio. DEM, som delstaten Brandenburg har ydet til rednings-selskabet System Microelectronic Innovation GmbH, Frankfurt/Oder (SIMI), er uforenelige med fællesmarkedet.

Artikel 3

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 og 2 nævnte støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til støttemodtagerne.

2. Tilbagesøgningen skal ske i overensstemmelse med tysk lovgivning. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

3. I henhold til denne artikel omfatter begrebet »støttemodtager« SMI, SIMI og Microelectronic Design & Development GmbH (MD & D) samt enhver virksomhed, som SMI's, SIMI's eller MD & D's aktiver i en eller anden form er blevet eller vil blive overdraget til med henblik på at omgå konsekvenserne af denne beslutning.

Artikel 4

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. april 2000.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen

([19]) Kommissionens brev til medlemsstaterne SG(91) D/4577 af 4.3.1991; se også Domstolens dom af 21. marts 1990 i sag C-142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1990 I, s. I 959.
([20]) Se dom i fodnote 19, præmis 58-63.